

(concept)Verslag Auditcommissie

Datum	1 november 2019
Tijd	13:30 - 16:00
Locatie	Kamer Goes, A040
Nummer	19431861
Voorzitter	Ton Veraart
Aanwezig zijn de leden	Gerwi Temmink, Hannie Kool-Blokland (vanaf 15:00 afwezig), Jan-Henk Verburg, Kees Bierens, Corina Van der Vliet-Hart-Hart, Hans Rottier.

Gehele vergadering:

Gedeputeerde Jo-Annes de Bat, Richard Wiskerke (Afdelingsmanager Financiën & control), (medewerker control), Simon de Visser (secretaris), Jonathan Schroevers (verslag)

Agendapunten 4 tot en met 7: Britt Rijk (Adviseur Control) en Martin Krombeen (Senior adviseur Control).

Agendapunt 4 tot en met 6: De accountants van EY Marita de Hair en Joost van Gerwen

Agendapunten 8 tot en met 10: Julian Verhage (Financieel strateeg).

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering.

2. Vaststellen van de agenda - 19426983

De agenda wordt door de commissie vastgesteld.

3. Verslag Auditcommissievergadering van 6 september 2019, met actiepuntenlijst

Het (concept)verslag is per e-mail toegezonden aan de leden van de Auditcommissie, twee leden van de Auditcommissie hebben aanvullingen gegeven op het (concept)verslag. Deze opmerkingen zijn verwerkt in het verslag. Het door de Auditcommissie vastgestelde verslag wordt geagendeerd bij de commissie Bestuur van 29 november 2019.

Aanvullend merkt de heer Rottier op dat de in de vergadering van 6 september een presentatie is gegeven over de afspraken garanties North Sea Port. De achterliggende vraag uit de commissie bestuur was of versneld afbouwen van de garanties mogelijk is. Gedeputeerde De Bat zegt dat van versneld aflossen in de eerdere marktconsultatie geen sprake was. Dit bleek ook uit de presentatie. Bij een volgende marktconsultatie wordt dit weer bekeken, al is de verwachting dat van versneld aflossen geen sprake zal zijn. Dit moet ook met alle andere aandeelhouders afgesproken worden.

Conclusie: De Auditcommissie stelt het verslag vast.

Actiepuntenlijst

- De acties 19 en 25 kunnen van de actiepuntenlijst af.
- De acties 4, 16 en 17 kunnen na behandeling in deze vergadering worden beschouwd als afgedaan.

4. Contract accountant en wijze van advisering PS door accountant

De voorzitter geeft aan dat er met de komst van de nieuwe accountant een frisse wind waait. In de afgelopen jaren is er wel gesproken met de accountant over de werkwijze en de werkzaamheden, maar er is geen echte evaluatie gehouden aan de hand van het afgesloten contract.

Voorstel is om eerst binnen de Auditcommissie te overleggen zonder aanwezigheid van de accountants. Verder stelt de voorzitter voor om geheimhouding op te leggen op dit stuk op grond van artikel 91 Provinciewet in verband met vertrouwelijk aan de overheid meegedeelde bedrijfsgegevens zoals genoemd in artikel 10 van de Wet Openbaarheid van Bestuur.

- De Auditcommissie gaat akkoord met dit voorstel.

Vanuit de griffie wordt de reactie gegeven een korte terugkoppeling van de voorbespreking met de accountant. Terugkoppeling vanuit het gesprek is dat de memo vrijwel alleen op het contract gebaseerd is, terwijl tussendoor regelmatig overleg is met de Auditcommissie en GS. De memo is wel een goed aanknopingspunt om het in de Auditcommissie over te hebben. In de voorbespreking heeft de accountant aangegeven het een prettige samenwerking vindt. Belangrijk aandachtspunt is invulling van de natuurlijke adviesfunctie van de accountant. De voorbeelden uit de memo bieden handvatten om zaken te concretiseren. Dit vraagt ook een proactieve houding van onszelf, wij kunnen zelf ook aangeven waar we het over willen hebben. Daar is in de afgelopen tijd onvoldoende aandacht aangegeven.

Reactie vanuit de Auditcommissie

De heer Bierens: De natuurlijke adviesfunctie is juist een aandachtspunt geweest bij de selectie van de nieuwe accountant. Hier kunnen de provincie en de accountant beiden actiever in opereren en gebruik van maken. Bij nieuwe ontwikkelingen zou het wel wenselijk zijn als de accountant ook de signalen proactief afgeeft aan de voorkant.

Mevrouw Kool-Blokland: In de control doet de accountant het goed. Maar die stap daarvoor om nog meer naar de advisering aan de voorkant te gaan, deze moet echt nog gemaakt worden. De wettelijke controle verloopt prima, maar de natuurlijke adviesfunctie is nog een aandachtspunt.

De heer Temmink sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Bierens, aangezien dit een belangrijke punt was bij de selectie. De heer Rottier geeft aan dat we een aanzienlijk bedrag uitgeven voor de controle door de accountant voor de, het zou wenselijk zijn als we meer van reactief naar proactief kunnen ontwikkelen.

Vanuit de griffie wordt aangegeven dat actiepunt 17 betrokken moet worden bij de bespreking van dit agendapunt. Dit betreft het bespreken op welke wijze de accountant PS het best kan adviseren. Het gaat daarbij om de spagaat die kan ontstaan bij het direct adviseren aan PS, doordat de accountant zaken al eerder in overleg met GS heeft besproken. Voorheen was één van de betrokken accountants gericht op PS en de andere accountant was gericht op GS.

De heer Bierens vraagt nog naar de continuïteit van de betrokken medewerkers bij de provincie Zeeland vanuit de EY.

Accountants komen binnen en geven reactie op de samenvatting van de voorzitter van de hierboven genoemde punten.

Mevrouw de Hair en de heer Van Gerwen geven aan dat zij als accountant positief zijn om verder te gaan met de provincie Zeeland. Daarnaast zijn ze ook bewust van de voorwaarden in het contract. Inhoudelijk begrijpen ze de opzet van de memo, wel willen ze benadrukken dat er ook een aantal punten door de accountant zijn opgepakt die niet in het contract zijn genoemd. Het aantal uren wat besteed is aan de provincie is ook hoger dan eerder verwacht.

- Natuurlijke advies: Hier wordt op verschillende manieren invulling aangegeven. Door jaarlijks met de Auditcommissie te bespreken of er speerpunten zijn die we kunnen meenemen. Er is geen lange lijst met speerpunten. Advisering zit ook in de rapportages en de manier waarop we het hier en met de organisatie bespreken. Mevrouw De Hair zegt naar een manier te zoeken hoe wij dat anders kunnen invullen. In de rapportages nemen de accountants ook altijd actief de wijzigingen in regelgeving mee. Mevrouw De Hair denkt dat het goed is om te kijken of er andere thema's zijn die naast de thema's die genoemd zijn in de rapportages ook relevant zijn om te bespreken. Hierbij kunnen we ook betrekken of er meer contactmomenten moeten zijn tussen accountant en de Auditcommissie/PS.;
- Advisering PS/GS. De praktijk is dat dit niet meer in de verschillende personen belegd is. Vraag is of het wenselijk is om dit weer terug te brengen? De accountants zien PS als opdrachtgever en in die zin zijn er nauwelijks dilemma's in de splitsing tussen PS/GS. Mevrouw De Hair is benieuwd of daar iets gemist wordt? Daarnaast kunnen we ook constateren dat veel van onze adviezen ook overgenomen worden.

Reactie Auditcommissie

De heer Bierens: De natuurlijke adviesfunctie was een wezenlijk deel bij de selectie van de accountant. Vanuit onze kant kunnen we ook actiever opereren. We zouden toch meer een natuurlijk advies willen richting PS op de uitvoering van hun taken. Daar hebben wij behoefte aan. De heer Temmink sluit zich bij de woorden van de heer Bierens aan. Ook hij pleit voor een actieve adviesfunctie op een aantal thema's en dit advies niet alleen te richten op de Auditcommissie maar aan alle Statenleden die interesse hebben.

De accountant geeft aan dat dit een terecht punt is, het is op de huidige wijze niet zo ingericht. In de provincie Noord-Brabant zijn er ook wel eens informatiesessies voor alle Statenleden die interesse hebben. De heer Bierens nu we nieuwe Staten hebben is het ook goed om weer eens kennis te maken. De heer Rottier geeft als suggestie om een

sessie te organiseren over bijvoorbeeld de financiële risico's. De heer Verburg vult aan dat het ook bijvoorbeeld kan gaan over toekomstige ontwikkelingen, zoals digitalisering.

De accountant reageert nog op het punt van de continuïteit en geeft aan dat het een stabiel team is en hebben ze niet directe veranderingen op het oog.

De heer Temmink vraagt of er ondertussen al meer helderheid is over het subsidiestelsel. De accountant geeft aan dat er ondertussen een verdiepend onderzoek loopt, met de bedoeling dat alle provincies één consistente verwerkingswijze gaan hanteren. Voor het jaar 2019 heeft het ministerie aangegeven dat de huidige systematiek bij de provincie Zeeland uitgevoerd kan blijven worden. Het onderzoek betreft het jaar 2020 en verder.

Conclusie: De memo is voldoende behandeld. Agendapunt 17 is hiermee afgehandeld kan van de actiepuntenlijst gehaald worden.

Nadat de accountants na agendapunt zes de vergadering hebben verlaten komt de Auditcommissie terug op dit agendapunt.

De voorzitter geeft aan hoe gaan wij nu verder met het advies/beslissing over het invoeren van de verlenging van het contract met de accountant. Hier moet op korte termijn een beslissing over worden genomen.

Het voorstel is om het advies aan PS te geven om het contract met een jaar te verlengen en hiervoor een statenvoorstel op te stellen.

De Auditcommissie stemt met dit voorstel in.

Ambtelijk wordt nog opgemerkt dat de taken voor de accountant in 2021 wel wijzigen met betrekking tot de rechtmatigheidsverklaring. Dit is een aandachtspunt en wordt opgenomen in de actiepuntenlijst om mee te nemen bij de eventueel volgende verlenging.

5. Managementletter en toelichting van financiën op controleprocessen

De voorzitter geeft aan dat bij dit agendapunt de heer Krombeen (Senior adviseur Control) aan de hand van een aantal sheets een toelichting geeft bij op de (interne) controleprocessen (afdoening van actiepunt 16).

Mevrouw De Hair en de heer Van Gerwen geven een korte toelichting op de managementletter. Er gebeurt veel binnen de provincie, zeker als het gaat om de grote projecten, Sloeweg, Tractaatweg, maar ook de sanering van Thermphos. Er is ook een nieuwe coalitieakkoord, waarin intensieve samenwerking centraal staat. Dit vraagt ook een andere manier van sturing om grip te krijgen op de samenwerking voor het behalen van de doelen, maar ook de verantwoording hierover. Een andere belangrijk punt was de investering in het nieuwe beheerssysteem (unit4). Tot slot zien de accountants externe ontwikkelingen zoals de komst van de Omgevingswet en de rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2021. Op blz. 5 staan de werkzaamheden, t.a.v. fraude en wet en regelgeving. Op blz. 6 staat hoe onze controle-aanpak is, deze is risico

gebaseerd. Voor de verder doorgroei hebben we drie aandachtspunten benoemd voor de verdere beheersomgeving.

- Doorgroei van de ICT-omgeving, fundament voor het adequaat werken;
- Een stuk zichtbaarheid, éénduidige documentatie van de interne beheersomgeving;
- Doorgroei van de VIC-functie, mede in het kader van de externe ontwikkeling in de rechtmatigheidsverantwoording.

Op blz. 9 wordt diepere ingegaan op de rechtmatigheidsverantwoording. Het is wel verstandig om te starten met een plan van aanpak.

Op blz. 18 zijn twee punten opgenomen waarop de provincie achteruit is gegaan. Begin 2019 is er een nieuw HRM systeem geïmplementeerd. Dit wordt gefaseerd ingevoerd.. Een aantal beheersmaatregelen die voorheen wel in het systeem zaten, zijn nu nog niet geïmplementeerd. De accountants constateren dat de organisatie dit deels handmatig heeft ondervangen. Het advies van de accountants is om zo snel mogelijk dit in het systeem te ondervangen, zodat het vooraf geborgd is.

Vragen commissie

De heer Rottier: op blz. 10 staan de aandachtspunten inzake de rechtmatigheidsverantwoording hier staat ook dat er een plan van aanpak in 2019 moet zijn. Tot nu toe heb ik geen plan van aanpak voorbij zien komen. Op de twee punten die afwijken in het figuur op blz. 18, daar ben ik benieuwd naar hoe dit aangepakt wordt.

De heer Temmink: Op blz. 6 bij de paragraaf over de risico's wordt het risico genoemd dat het management de standaard doorbreekt. Is dit nu meer of minder dan voorheen? Heeft dit te maken met de veranderende werkwijzen?

De heer Verburg: Het is gerefereerd dat het goed is dat er een visie en een framework dienen te komen ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording. Hebben jullie hier een adviesrol?

Reactie accountant

Met betrekking tot de visie en het framework voor de rechtmatigheidsverantwoording hebben wij als accountant zeker een adviesrol. De opmerkingen en aanbevelingen in de managementletter zijn bedoeld voor de organisatie, zodat ze kunnen worden opgepakt om opmerkingen in het accountantsrapport bij de jaarrekening 2019 te voorkomen. Ten aanzien van de vraag over de doorbreking van de standaard door het management, geeft mevrouw De Hair aan dat dit binnen de controle van de accountant een standaardrisico is. Bij iedere controle moet je rekening houden met het risico dat het management de standaard doorbreekt. Er is geen reden dat dit hoger of lager is dan in andere jaren.

Ambtelijke reactie

Er is nog geen specifiek plan van aanpak met betrekking tot het toegroeien naar de wettelijke rechtmatigheidsverklaring. Wel is er binnen de organisatie een plan van aanpak om de interne beheersing te verbeteren. Vorig jaar is gestart met het beschrijven van processen. Vervolgens wordt gekeken hoe de processen lean en efficiënt gemaakt kunnen worden.

We trekken hier ook op met gemeenten en er worden informatiebijeenkomsten

gehouden. De commissie BBV is zich aan het beraden over de regelgeving, een uniforme redactie van de rechtmatigheidsverklaring en hoe diep de steekproef moet zijn.

Presentatie stand van zaken Control en Interne Beheersing

De heer Krombeen geeft een presentatie over de stand van zaken met betrekking tot de interne controle processen. De aanleiding lag in rapporten van de accountant, die aangaf dat onze interne beheersing in de rode zone stond. Dat is de aanleiding geweest om een plan van aanpak op te stellen, dat is toen ook toegelicht in de Auditcommissie. Deze presentatie is met name bedoeld om de stand van zaken weer te geven. Welke stappen gaan we maken richting een rechtmatigheidsverklaring. Verder wordt er in de presentatie ingegaan op:

- Waarom doen we nu interne beheersing;
- De ontwikkelfasen;
- Waar willen we als organisatie naar toe;
- Wat is er in de voorbije periode opgepakt;
- Wat doet Control verder nog;
- Wat wordt er de komende periode nog opgepakt.

Vragen uit de commissie

De heer Verburg: In het verleden had je als provincie meer wettelijke taken. Met het opgavegericht werken zijn er nu andere verbanden gekomen, waarin opgaven worden opgepakt. Bemoeilijkt dat het gehele proces niet?

Ambtelijke reactie: De processen zitten met name in het gestructureerde deel.

De heer Temmink geeft aan dat hij begrepen heeft dat de Rekenkamer een quickscan gaat uitvoeren op de begroting. Is dit in samenspraak met de doelmatigheidsonderzoeken van GS?

Ambtelijke reactie: Er is over dit onderwerp overleg geweest met de Rekenkamer, op dat moment is aangegeven dat het onderzoek van de Rekenkamer over complexe contractvorming gaat. Eén keer per jaar is overleg met de Rekenkamer over de onderwerpen die we gaan onderzoeken.

Conclusie: De managementletter voor kennisneming aangenomen. Actiepunt 16 kan worden afgevoerd van de actiepuntenlijst.

6. Opdrachtbevestiging accountant

De voorzitter geeft aan dat de opdrachtbevestiging conform de afgesproken overeenkomst is.

Mevrouw De Hair geeft aan dat vanuit de functie van accountant aan u als vertegenwoordiging van PS moet vragen of bij u fraude of onregelmatigheden bekend zijn, die aan ons gemeld zouden worden.

Er is één casus bekend; hier heeft KPMG een rapport over geschreven. Hierover is de accountant over geïnformeerd. Overige gevallen van fraude of onregelmatigheden zijn bij de leden van de Auditcommissie niet bekend.

Conclusie: De Auditcommissie neemt kennis van de getekende opdrachtbevestiging controle jaarrekening 2019 provincie Zeeland.

De accountants van EY verlaten de vergadering.

7. Memo over Informeren geplande evaluatie Eenheid Control - 19427949

De voorzitter geeft aan dat in de memo wordt ingegaan op de voortgang van actiepunten 11 over de evaluatie naar het functioneren van de eenheid Control in de afgelopen anderhalf jaar. Naar aanleiding van eerdere discussies in de Auditcommissie is een onderdeel van de evaluatie het inzicht te krijgen in welke mate de “checks and balances” voldoende zijn geborgd om.

Mevrouw Van der Vliet-Hart vraagt of er budget is voor het onderzoek.

Ambtelijke reactie: Een extern bureau gaat dit onderzoeken en hier is budget voor.

De heer Rottier: Merkt op dat de er verschillende afdelingen zijn samengevoegd, maar dat het belangrijk is dat er een goede scheiding ligt tussen processen en personen. Wordt dit ook meegenomen in het onderzoek?

Ambtelijke reactie: Precies om deze zorg wordt nu de evaluatie uitgevoerd.

Conclusie: De Auditcommissie neemt kennis van de memo.

8. Statenvoorstel begroting 2020 Nazorgfonds Gesloten Stortplaatsen - 19425982

Mevrouw Van der Vliet-Hart vraagt naar een specifieke passage op blz. 3 van de begroting. Hier lijkt de tekst zich tegen te spreken. Aangezien er enerzijds gesteld wordt dat het afval minder is dan verwacht en hierdoor eventueel langer openblijft. Vervolgens wordt gesteld dat de Stortplaatsen langer openblijven.

De heer Rottier vraagt of de gegarandeerde rente van 5% reëel is.

Reactie van gedeputeerde De Bat: De 5% is niet onderhandelbaar, dat is een vastgelegd gegeven en die is ook nodig om op te bouwen. Het fonds kan een gedeelte beleggen in aandelen en een gedeelte in vastrentende beleggingen. Er wordt bekeken of er meer belegd kan worden in aandelen. De rendementen over het aandelenbezit in de afgelopen jaren is rond de 9%. Op verzoek van het Statenlid mevrouw Steur is een brief naar de commissie Bestuur van 6 september 2019 (agendapunt 10.1) gezonden over de beleggingen van het nazorgfonds..

Conclusie: De Auditcommissie acht het statenvoorstel voldoende onderbouwd voor behandeling door Provinciale Staten op 15 november. Het stuk kan worden geagendeerd worden als hamerstuk.

9. Memo terugblik verwerking resultaten sessie Auditcommissie smart formuleren doelstellingen begroting - 19429452

De voorzitter geeft aan dat het meer SMART formuleren van doelstellingen al vele jaren speelt. De Auditcommissie heeft in 2018 een sessie gehouden om tot verbeteringen te komen op enkele onderdelen. GS geven aan dat hieraan onvoldoende invulling is gegeven in de begroting 2020. In bijlage zijn de resultaten van de sessie van 10 juli 2019 in de begroting 2020 vergeleken met de begroting 2019. Geconcludeerd wordt dat er een stap gemaakt is, maar dat er nog een stappen gezet kunnen worden vanuit de organisatie om te verbeteren.

Reactie vanuit de statengriffie: In de Auditcommissie zijn nu twee sessies gehouden waarin enkele voorbeelden concreet zijn uitgewerkt., Het voorstel is om nu GS te verzoeken een verdere stap te maken, waarbij rekening wordt gehouden met de volgende drie invalshoeken:

- SMART-formuleren;
- De 4 verschillende sturingsmodellen uit het rapport Expliciete politiek;
- De achterliggende beleidsinhoudelijke keuzes.

In een gezamenlijke notitie vanuit de griffie wordt er naar de resultaten gekeken.

Mevrouw Kool-Blokland merkt op dat dit ook moet worden teruggelegd bij Gedeputeerde Staten.

Conclusie: De Auditcommissie neemt het voorstel over uit de memo. In de oplegnotitie van het statenvoorstel begroting 2021 wordt dit voorstel meegenomen. Hiermee is ook actiepunten 4 afgedaan.

10. Brief GS van 24 september 2019 over Statenvoorstel Begroting 2020 en Statenvoorstel Zomernota 2019 - 19424792

De voorzitter geeft aan dat het een bijzonder jaar is door de verkiezingen. Geen Voorjaarsnota met uitgangspunten, maar een Zomernota met een uitwerking van het coalitieakkoord 'Samen het verschil maken' en gelijktijdig de begroting 2020. De politieke behandeling met algemene beschouwingen vindt plaats in de PS-vergadering van 15 november.

De heer Temmink vraagt op welke wijze de twee nieuwe grote projecten worden bekrachtigd.

Ambtelijke reactie: Dit is expliciet opgenomen in het Statenvoorstel.

Conclusie: De Auditcommissie acht het statenvoorstel voldoende onderbouwd voor behandeling door Provinciale Staten op 15 november . Het stuk kan worden geagendeerd worden als behandelstuk.

11. Werkbezoek Commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR) gemeente Rotterdam

De voorzitter geeft aan dat in de evaluatie van de Auditcommissie is aangegeven dat in de voorgaande statenperiode de wens geuit is om in de volgende periode in te zetten op deskundigheidsbevordering van de leden van de Auditcommissie en daarbij contact te leggen met andere Auditcommissies door middel van een werkbezoek. In de

vergadering van de Auditcommissie op 17 mei 2019 heeft de accountant enkele suggesties gedaan van grote gemeenten en provincies die werken met een Auditcommissie. Als een goed voorbeeld is de gemeente Rotterdam genoemd. In de gemeente Rotterdam wordt gewerkt met een commissie tot Onderzoek van de Rekening (COR).

Sluit het voorstel aan bij u wensen en verwachtingen van het werkbezoek?

Mevrouw Van der Vliet-Hart geeft aan dat het lastig om te bepalen of dit echt is wat zij wil weten.

Mevrouw Kool-Blokland: Geeft aan dat het goed is om te kijken bij andere organisaties, zodat wij daar ook van kunnen leren.

Voorstel voor een datum is **dinsdag 21 januari**, eind de middag/begin de avond(17:00-20:00).

Conclusie: De commissie sluit zich aan bij het voorstel voor de inhoud en de datum.

12. Rondvraag

De aanwezigen hebben geen vragen.

13. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.